

11 atvejo tyrimas

Neverbalinio mokymosi sutrikimas (NLD) - tai neurologinė būklė, turinti įtakos asmens gebėjimui interpretuoti ir naudoti neverbalinius ženklus, pavyzdžiui, kūno kalbą, veido išraišką ir balso toną. NLD sergantiems asmenims gali būti sunku suvokti erdvę, kyla sunkumų su vizualiniais erdviniais gebėjimais, smulkiąja motorika bei socialiniais įgūdžiais, kurie apima užduočių planavimą, organizavimą ir prioritetų nustatymą.

Aprašymas: Aistei yra 8 metai. Ji nenori ir negeba tyrinėti naujų dalykų, sunkiai išlaiko pusiausvyrą. Mergaitei trūksta pasitikėjimo savimi, ji nežino, kaip elgtis naujose situacijose. Aistei yra sunku bendrauti, priimti sprendimus bei suvokti, kas bendrai vyksta pamokos metu. Mergaitė patiria pykčio priepuolius, jai trūksta empatijos, būdingi nuotaikų svyravimai, nerimas, depresija, bijo pokyčių. Aistė dažnai jaučiasi sumišusi ir sutrikusi, o ši būseną gali sukelti dėmesio trūkumo ir hiperaktyvumo sutrikimo simptomų. Ji gali užduoti klausimų, nesusijusių su mokymosi ar bendravimo kontekstu, nes jai sunku tą kontekstą suprasti. Mergaitė dažnai žodžiu komentuoja savo neverbalinę veiklą, tarsi padėdama sau ją atlikti. Ji geba sklandžiai kalbėti, tačiau jos kalboje trūksta akcentų, bendro vaizdo suvokimo, ji per daug dėmesio skiria detalėms. Aistė turi daug teorinių žinių, tačiau jai sunku jas pritaikyti naujose situacijose, apibendrinti, spręsti problemas.

Raktažodžiai:

vizualinis-erdvinis gebėjimas, socialiniai ir mokymosi sunkumai, nerangumas, neverbalinis bendravimas, simboliai, gestai.

11 atvejo tyrimas. Neverbaliniai mokymosi sutrikimai

1 įrankis

Pavadinimas: kaip atpažinti neverbalinius mokymosi sutrikimus?

Šis įrankis padės išsiaiškinti ar vaikas gali turėti neverbalinį mokymosi sutrikimą. Tai neurologinė būklė, turinti įtakos asmens gebėjimui interpretuoti ir naudoti neverbalinius ženklus, pavyzdžiui, kūno kalbą, veido išraišką ir balso toną.

Štai keletas požymių ir simptomų, kurie gali rodyti NVLD:

1. **Sunkumai bendraujant su kitais žmonėmis:** vaikams, turintiems NVLD, gali būti sunku bendrauti, suprasti neverbalinius ženklus (pvz., kūno kalbą ir veido išraiškas) bei užmegzti ir palaikyti draugystę, suprasti sarkazmą ar humorą.
2. **Verbaliųjų gebėjimų stiprybės:** nors vaikai, turintys NVLD, gali susidurti su neverbalinio bendravimo ir vizualinio-erdvinio apdorojimo sunkumais, tačiau jie gali pasižymėti stipriais verbaliniais gebėjimais, pavyzdžiui, turėti platų žodyną, gerai mokėti lietuvių kalbos gramatiką ir puikius skaitymo įgūdžius.
3. **Sunkumai, susiję su vizualiniais ir erdviniais įgūdžiais:** vaikams, sergantiems NVLD, gali būti sunku įgyti vizualinių ir erdvinį įgūdžių, pavyzdžiui, skaityti žemėlapius ar suprasti geometrines figūras. Taip pat jiems gali būti sudėtinga atlikti užduotis, kurias reikia planuoti iš anksto.
4. **Sunkumai, susiję su vykdomosiomis funkcijomis:** vaikams, sergantiems NVLD, gali būti sunku įgyti planavimo, organizavimo, laiko valdymo ir problemų sprendimo įgūdžių.
5. **Sunkumai, susiję su matematika ir gamtos mokslais:** vaikams, turintiems NVLD, gali kilti sunkumų matematikos ir gamtos mokslų srityje, ypač atliekant užduotis, kurioms reikia vizualinių ir erdvinį įgūdžių.

Paaiškinimas, kaip naudotis šiuo įrankiu

Pateikiame keletą užduočių pavyzdžių, kurias galima naudoti siekiant nustatyti ar vaikas turi neverbalinį mokymosi sutrikimą (NVLD):

1. **Užduotis su blokeliais:** vaikas turi sudėlioti blokelius taip, kad jie atitiktų tam tikrą modelį ar dizainą. NVLD sergantiems vaikams gali būti sunku atlikti šią užduotį, nes jiems trūksta vizualinių ir erdvinį įgūdžių.
2. **Vizualinė-motorinė integracija:** vaikas ant popieriaus lapo su pieštuku turi nukopijuoti keletą formų ar piešinių. Vaikams, turintiems NVLD, gali būti sunku atlikti šią užduotį, nes jiems yra sunku apdoroti regimąją informaciją ir trūksta vizualinės-motorinės integracijos įgūdžių.
3. **Maršruto kūrimas:** vaikas eilės tvarka turi sujungti taškus, pažymėtus raidėmis arba skaičiais. Vaikams, turintiems NVLD, gali būti sudėtinga atlikti šią užduotį, nes jiems trūksta vizualinių ir erdvinį įgūdžių.

4. **Laikrodžio piešimas:** vaikas turi nupiešti laikrodį ir pažymėti rodykles, rodančias tam tikrą laiką. Vaikams, turintiems NVLD, gali būti sudėtinga atlikti šią užduotį, nes jiems yra sunku apdoroti vaizdinius ir erdvinius duomenis bei vykdyti funkcijas.
5. **Vizualinė atmintis:** vaikas turi pažiūrėti į paveikslėlių seriją ir juos prisiminti. Vaikams, turintiems NVLD, gali būti sudėtinga atlikti šią užduotį, nes jiems trūksta vizualinių ir erdvinių įgūdžių.

Laikrodžio piešimo pavyzdys:

Vaikas turi nupiešti ciferblatą ir rodykles, rodančias konkretų laiką, pavyzdžiui, 10:30.

Rezultatų aiškinimas

Tada vertintojas turėtų įvertinti piešinį pagal konkrečius kriterijus, pavyzdžiui, laikrodžio ciferblato tikslumą, rodyklių išdėstymą ir kitas detales. Vertintojas gali atsižvelgti ir į kitus veiksnius. Jie gali skirtis priklausomai nuo vertinimo tikslo ir konkrečių taikomų kriterijų. Štai keletas pavyzdžių:

1. **Dydis ir proporcijos:** vertintojas gali atkreipti dėmesį į laikrodžio ciferblato ir rodyklių dydį ir proporcijas, kad įsitikintų, ar visas piešinys yra proporcingas.
2. **Erdvinė organizacija:** vertintojas, norėdamas nustatyti, ar vaikas turi erdvinį suvokimą, gali atkreipti dėmesį į skaičių ir rodyklių išsidėstymą ir atstumus tarp jų.
3. **Konceptualus mąstymas:** vertintojas gali atkreipti dėmesį į vaiko gebėjimą suprasti laiko sąvoką, pavyzdžiui, ar vaikas teisingai nustato rodykles į tam tikrą laiką.
4. **Vykdomosios funkcijos:** vertintojas gali atkreipti dėmesį į vaiko gebėjimą planuoti ir organizuoti darbą, taip pat į jo gebėjimą naudotis darbine atmintimi ir išlaikyti dėmesį atliekant užduotį.

Raktažodžiai

NVLD, mokymosi sutrikimas.

Nuorodos, kur galite rasti daugiau informacijos

Pateikiame keletą nuorodų, kur rasite informacijos apie vaikų neverbalinio mokymosi sutrikimus (NVLD):

1. Understood.org: vaikų neverbalinio mokymosi sutrikimų suvokimas - <https://www.understood.org/articles/en/nonverbal-learning-disabilities>
2. Vaiko proto institutas: neverbalinio mokymosi sutrikimas (NVLD) - <https://childmind.org/guide/nonverbal-learning-disorder-nvld/>
3. Amerikos psichologų asociacija: vaikų neverbalinio mokymosi sutrikimai - <https://www.apa.org/topics/learning/nonverbal>
4. Nacionalinis mokymosi sutrikimų centras: neverbalinio mokymosi sutrikimai - <https://www.ncl.org/types-learning-disabilities/nonverbal-learning-disabilities/>

5. LD Online: neverbalinio mokymosi sutrikimai - https://www.ldonline.org/article/Nonverbal_Learning_Disabilities